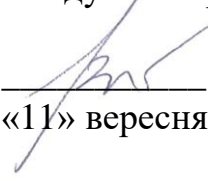

Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпровської обласної ради»

Кафедра філософії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри філософії

О.Є.Висоцька
«11» вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія

Дніпро, 2019

Робоча програма «Філософія» для студентів-бакалаврів за напрямом підготовки 05 Соціальні та поведінкові науки, за спеціальністю 053 Психологія.

Розробник: Висоцька О.Є., доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії

Протокол від «11» вересня 2019 року №2

Завідувач кафедри філософії

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized initials and a surname, written over a horizontal line.

О.Є.Висоцька

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	заочна форма навчання	
	Напрямок підготовки 053 Психологія		
Модулів – 1	Спеціальність 053 Психологія	Нормативна	
Змістових модулів – 3		Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 90		1-й	
		Семестр	
Усього годин для заочної форми навчання: аудиторних – 10 самостійної роботи студента – 80	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	1-й	
		Лекції	
		6 год.	
		Практичні, семінарські	
		4 год.	
		Самостійна робота	
		80 год.	
Вид контролю:			
диф. залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія» є розвинути у студентів навички самостійних наукових пошуків щодо оволодіння уявленнями про проблематику та мову філософії, її методи, поняття та категорії, про історію філософії, її підхід до вирішення сучасних глобальних та світоглядних проблем.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Філософія» є:

- засвоєння студентами предмета, призначення та основних функцій філософії, її методів, понять та категорій;
- розуміння сутності різних історичних способів філософування;
- виховання культури філософського мислення та формування основ теоретичного мислення;
- формування навичок критичного мислення та відповідальної інтелектуальної культури;
- формування вміння аргументовано висловлювати власні думки і толерантно сприймати інші.

Кваліфікаційні вимоги до студентів

В результаті засвоєння навчальної дисципліни у студентів мають бути сформовані такі **компетентності**:

- базові знання основ філософії, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності.

- здатність до розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

- здатність до зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Програмні результати навчання:

У результаті засвоєння навчальної дисципліни студенти мають знати:

- предмет та функції філософії; світогляд та його історичні типи;
- генезис філософії та її співвідношення з іншими типами світогляду;
- специфіку та структуру філософського знання;
- основне коло філософських проблем;
- історичні етапи розвитку філософії;
- онтологічні проблеми розвитку; категоріальні визначення буття; розвиток уявлень про матерію в історії філософії; сучасні концепції простору та часу; історичні форми діалектики; основні принципи діалектики та зміст основних законів діалектики;

- специфіку філософського підходу до пізнання; особливості суб'єкта та об'єкта пізнання; основні принципи пізнання, рівні та форми пізнання; тлумачення проблеми практики у філософії; існуючі у філософії концепції істини;

- особливості філософського пізнання суспільства і людини; сутність глобальних проблем, причини їх походження, наслідки.

В результаті засвоєння навчальної дисципліни студенти повинні уміти:

- розрізняти та виявляти специфіку різних типів світогляду;
- пов'язувати загальні філософські проблеми з вирішенням завдань у різних галузях сучасної науки;

- робити порівняльний аналіз філософського та конкретнонаукового тлумачення буття;

- аналізувати структуру, ознаки та основні функції свідомості; наводити конкретні приклади реальних виявлень діалектики при аналізі складних проблем психіки людини;

- розрізняти метафізичну та діалектичну концепції розвитку світу;

- наводити конкретні приклади реальних виявлень метафізики при аналізі проблем суспільства;
- окреслювати умови, можливості та рівні пізнання, його різновиди та форми;
- пояснювати відмінність між чуттєвим та раціональним рівнями пізнання.

3. Програма навчальної дисципліни

Навчальний процес згідно з програмою навчальної дисципліни «Філософія» здійснюється у таких формах: лекційні та семінарські заняття, виконання індивідуального завдання, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання змістовних модулів.

Змістовий модуль 1. Предмет та особливості філософії

Тема 1. Предмет філософії.

Філософія і світогляд. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння. Історичні типи світогляду: міф, релігія, науковий світогляд, філософський світогляд. Предмет філософії. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення. Основне коло філософських питань. Основні теми філософських роздумів: світ і людина, сутність і зміст людського існування. Основне питання філософії. Головні напрями у філософії. Філософія і культура. Функції філософії: світоглядна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна, прагматична та ін. Соціальна спрямованість філософського знання. Сутність загальнолюдських цінностей у філософії. Людина як найвища цінність. Місце й роль філософії у сучасному суспільному житті.

Тема 2. Проблема систематизації філософського знання.

Сучасні уявлення про філософію. Концепція походження і конструювання філософських систем. Класична і некласична філософія. Філософія і філософствування. Закони й категоріальний апарат філософії. Типологія філософських систем. Філософія як об'єкт пізнання.

Змістовий модуль 2. Історичний розвиток філософії

Тема 3. Філософія Стародавнього світу.

Культурно-історичні передумови виникнення філософії. Передумови філософії у Стародавній Індії. Велична та епічна література про людину, її походження та існування. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуціанство та даосизм. Своєрідність філософії Стародавньої Греції: досократичного, класичного, елліністичного та римського періодів античності. Вчення про буття (Мілетська школа). Вчення про рух (Елейська школа). Людина як міра усіх речей (Протагор). Самопізнання та належне існування

(Сократ). Людина як мікрокосм, атомізм Демокріта. Платонізм і неоплатонізм. Космоцентризм античної міфології та антропоцентризм грецької просвіти. Софісти. Становлення античної діалектики. Аристотель як систематизатор античної філософії.

Тема 4. Філософія Середньовіччя та філософія Відродження.

Розвиток християнства в Західній Європі. Апологетика, патристика, схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії. Мусульманська та іудейська культура і філософія (М. Маймонід, І. Гебіроль, Авіценна, Аверроес). Вчення Фоми Аквінського про єдність душі й тіла, про двоїстість істоти, про співвідношення релігії, філософії і науки.

Філософія Відродження. Гуманізм та антропоцентризм. Натурфілософія Відродження; пантеїзм; повернення до первісного розуміння сутності діалектики. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (Дж. Бруно, М. Кузанський). Реформація, її ідеї (Т. Мюнцер, М. Лютер, Ж. Кальвін).

Тема 5. Філософія Нового часу та німецька класична філософія.

Наукова революція XVII ст. (І. Ньютон) і проблема методу пізнання у філософії (Ф. Бекона, Р. Декарта). Емпіризм і раціоналізм (Дж. Локк, Дж. Берклі, Д. Юм, Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Лейбніц). Створення механічно-матеріалістичної картини світу. Поняття субстанції у філософії Б. Спінози. Монадологія Г. Лейбніца. Проблема людини у філософії Просвітництва (Ш. Луї Монтеск'ю, Ф. Вольтер, Ж.-Ж. Руссо). Французький матеріалізм, його розуміння людини і суспільства.

Місце німецької класичної філософії в історії філософської думки. Філософські позиції І. Канта. Філософська система І. Фіхте. Суб'єктивна діалектика. Філософія тотожності Ф. Шеллінга. Г. Гегель, його філософська система та метод. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха. Німецька класична філософія і сучасне бачення світу.

Тема 6. Тенденції розвитку сучасної філософії.

Плюралізм течій сучасної філософії. Критичний перегляд принципів і традицій класичної філософії кінця XIX–початку XX ст. Захист і оновлення класичних філософських традицій: неотомізм (Ю. Бохенський, Ж. Мартін, Т. де Шарден), неокантіанство (О. Лібман, Г. Коген), неогегельянство (Б. Кроче, Ж. Іпполіт). Філософські погляди К. Маркса, Ф. Енгельса, В. І. Леніна: проблеми буття-мислення, матерії-свідомості, матеріального-ідеального, діалектики, відчуження, матеріалістичного розуміння історії, комуністичного ідеалу. Проблема раціонального та ірраціонального. Ірраціоналістичний і містичний підхід у філософському аналізі (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше, В. Дільтей). Філософські проблеми психоаналізу (З. Фрейд, К. Г. Юнг, Е. Фромм). «Екзистенціальна філософія» та її різновиди (С. К'єркегор, М. Хайдеггер, А. Камю, Ж.-П. Сартр, К. Ясперс). Життя і смерть, сенс існування, проблема свободи. Проблема знання і мови у філософії. Неопозитивізм (Л. Вігтенштейн, Р. Карнап, Б. Рассел), структуралізм (К. Леві-

Строс, М. Фуко), герменевтика (Г. Гадамер, П. Ріккерт, Т. Кун). Г. Маркузе й «нові ліві». Постпозитивізм (К. Поппер, І. Лакатош, П. Фейєрабенд).

Змістовий модуль 3. Система філософії

Тема 7. Онтологія.

Філософський зміст проблеми буття. Основні форми буття. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. Суспільне й індивідуальне буття. Буття речей, процесів і станів природи. Матерія і свідомість. Основні форми існування матерії. Проблема єдності світу. Сутність і структура свідомості. Діалектика та її альтернативи. Закони і категорії діалектики. Принципи діалектики. «Негативна діалектика». Метафізика як наука і метод. Інтуїтивізм. Еволюціонізм. Софістика і еkleктика.

Тема 8. Гносеологія.

Пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Основні принципи теорії пізнання та багатовимірність його форм. Особливості пізнання природного, соціокультурного і духовного світу людини. Пізнання і творчість. Проблеми істини. Об'єктивність істини. Абсолютна і відносна істина. Конкретність істини. Істина й цінність. Сучасні концепції істини. Критерії істини.

Тема 9. Соціальна філософія і філософська антропологія.

Особливості філософського пізнання суспільства і людини. Роль соціального пізнання в історії. Специфіка предмета соціальної філософії. Співвідношення предметів соціальної філософії та інших гуманітарних наук. Головні категорії соціальної філософії. Суспільство як система, що саморозвивається. Спадковість ідей суспільного розвитку в контексті класових і загальнолюдських пріоритетів. Історичний генезис теоретичних обґрунтувань сутності суспільного поступу: діалектично-матеріалістична концепція, соціологічна, феноменологічно-герменевтична, технократична, моральна, культурологічна та ін. Суб'єкти суспільного розвитку: індивіди й соціальні спільноти. Особистість у вимірах філософського аналізу. Матеріальні аспекти розвитку суспільства. Соціально-політична сфера. Духовне життя суспільства. Відчуження як фактор, що зумовлює однобічний розвиток людини. Аксіологія і сучасність. Концепції майбутнього людства. Сутність глобальних проблем, причини їх походження, наслідки.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	заочна форма				
	усього	у тому числі			
л		с	п	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Предмет та особливості філософії					
Тема 1. Предмет філософії.	14	2			12
Тема 2. Проблема систематизації філософського знання.	12				12
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	26	2			24

Змістовий модуль 2. Історичний розвиток філософії						
Тема 3. Філософія Стародавнього світу.	7	1				6
Тема 4. Філософія Середньовіччя та філософія Відродження.	7	1				6
Тема 5. Філософія Нового часу та німецька класична філософія.	7		1			6
Тема 6. Тенденції розвитку сучасної філософії.	18		1			17
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	39	2	2			35
Змістовий модуль 3. Система філософії						
Тема 7. Онтологія.	8	1				7
Тема 8. Гносеологія.	8	1				7
Тема 9. Соціальна філософія і філософська антропологія.	9		2			7
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	25	2	2			21
Усього годин	90	6	4			80

5. Теми лекцій за планом

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лекція 1. Предмет філософії. 1. Філософія і світогляд. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння. Історичні типи світогляду. 2. Предмет філософії. Основне коло філософських питань. 3. Функції філософії. Соціальна спрямованість філософського знання	2
2	Лекція 2. Історичний розвиток філософії. 1. Філософія Стародавнього світу. Передумови філософії у Стародавній Індії. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Своєрідність філософії Стародавньої Греції: досократичного, класичного, елліністичного та римського періодів античності. 2. Філософія Середньовіччя. Апологетика, патристика, схоластика. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії. 3. Філософія Відродження.	2
3	Лекція 3. Система філософії. 1. Онтологія. Основні форми буття. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. 2. Гносеологія. Пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Основні принципи теорії пізнання та багатовимірність його форм.	2
	Всього	6

6. Теми семінарських занять

На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінарське заняття № 1. Історичний розвиток філософії. 1. Філософія Нового часу та німецька класична філософія. Емпіризм і раціоналізм (Дж. Локк, Дж. Берклі, Д. Юм, Р. Декарт, Б. Спіноза, Г. Лейбніц). Проблема людини у філософії Просвітництва. Філософські позиції І. Канта. Г. Гегель, його філософська система та метод. Німецька класична філософія і сучасне бачення світу. 2. Тенденції розвитку сучасної філософії. Неотомізм, неокантіанство, неогегельянство. Марксизм. Філософські проблеми психоаналізу. Екзистенціальна філософія». Неопозитивізм, структуралізм, герменевтика, постпозитивізм.	2
2	Семінарське заняття № 2. Соціальна філософія і філософська антропологія. 1. Особливості філософського пізнання суспільства і людини. Роль соціального пізнання в історії. 2. Специфіка предмета соціальної філософії. Головні категорії соціальної філософії. 3. Суб'єкти суспільного розвитку: індивіди й соціальні спільноти. 4. Особистість у вимірах філософського аналізу. 5. Аксиологія і сучасність. Концепції майбутнього людства.	2
	Всього	4

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента над засвоєнням навчальної дисципліни є необхідним елементом ефективного формування компетентностей та включає вивчення і конспектування питань, що винесені на самостійне опрацювання, критичне осмислення основних термінів та понять за темами дисципліни, підготовка до доповідей, виступів на семінарських заняттях. За кожною з тем передбачено вивчення теоретичних питань, що вимагає від студентів роботи не тільки над навчально-методичною літературою, а й над матеріалами

періодичних видань та законодавчими і нормативними актами. Крім опрацювання джерел самостійна робота передбачає підготовку студентом реферату до Теми 6 (оцінюється додатково).

Мета самостійної роботи – відповідним комплексом заходів забезпечити регулярну і ефективну самостійну роботу студентів над вивченням дисципліни «Філософія».

Перелік питань для реферату

1. Основні напрями сучасної філософії.
2. Екзистенціалізм та його різновиди.
3. Марксистська філософія, її структура, проблеми й основні різновиди.
4. Основні філософські засади позитивізму
5. Періоди становлення неопозитивізму.
6. Постпозитивізм.
7. Філософія Фрейда та фрейдизм.
8. Філософія Юнга та його філософська спадщина.
9. Філософська антропологія.
10. Персоналізм і неоперсоналізм.
11. Неотомізм.
12. Філософські погляди В. І. Вернадського.
13. Аналітична філософія.
14. Прагматизм та його напрямки.
15. Структуралізм та постструктуралізм.
16. Філософські ідеї Франкфуртської школи.
17. Постмодернізм та його представники.
18. Пост-постмодернізм та транс-модернізм.

Перелік питань для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет філософії.	12
2	Тема 2. Проблема систематизації філософського знання.	12
3	Тема 3. Філософія Стародавнього світу.	6
4	Тема 4. Філософія Середньовіччя та філософія Відродження.	6
5	Тема 5. Філософія Нового часу та німецька класична філософія.	6
6	Тема 6. Тенденції розвитку сучасної філософії (<i>Підготовка реферату за вибраною тематикою</i>)	17
7	Тема 7. Онтологія.	7
8	Тема 8. Гносеологія.	7
9	Тема 9. Соціальна філософія і філософська антропологія.	7
	Разом	80

8. Індивідуальне завдання – не передбачено

9. МКР – не передбачено

10. Методи навчання

Словесні: лекція (інформаційна, проблемна, з елементами бесіди, з розбором конкретних ситуацій), навчальна дискусія.

Наочні: спостереження, ілюстрування.

Практичні: вправи різних типів, ситуативне моделювання.

Репродуктивні: відтворення, катехізична бесіда.

Методи за логікою руху змісту навчального матеріалу: дедуктивні, індуктивні, конкретизація.

Методи стимулювання та мотивації навчання: дискусії (пізнавальні, навчальні), аналіз виробничих ситуацій, імітаційні вправи, рольове та ігрове моделювання.

11. Методи контролю

Опитування.

Усний індивідуальний і фронтальний контроль.

Контрольно-корекційна бесіда.

Взаємоконтроль (взаємооцінювання).

Самоконтроль: рефлексія, самооцінювання, рецензування.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100
5	5	5	5	15	40	5	5	15	

13. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
67-74	задовільно	
60-66		
35-59	незадовільно з можливістю	не зараховано з

	повторного складання	можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Накопичення балів студентами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі проведення викладачем двох основних видів контролю: поточного (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу в обсязі певної теми чи окремого розділу) та підсумкового (залік за сумою балів самостійної та практичної роботи).

14. Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів

Усна відповідь студента на семінарському занятті (до 9 балів)

9-8 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

7-6 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу;

5-4 бали отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки;

3-2 бали отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми;

1 - бал отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Доповнення відповіді:

1 бал – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, навели власні аргументи щодо основних положень даної теми;

0,5 бала отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з даної теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до відповідаючого:

1 бал - отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми;

0,5 бала - отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем розглядуваної теми.

Критерії оцінювання самостійної роботи

1. Словник основних понять з теми (за різними літературними джерелами – не менше 2 визначень з кожного поняття з вказівкою джерела).

Максимальна кількість балів – 5.

5 балів – надано 10 понять або більше за вимогами;

4 бали – надано 8 – 9 понять за вимогами;

3 бали – надані поняття без вказівок джерел або їх всього 6 – 7;

2 бали – надані поняття з одного джерела або їх всього 4 – 5;

1 бал – поняття переписані з конспекту.

2. Реферат - це науково-технічний документ, який містить вичерпну систематизовану інформацію за вибраною темою (приблизно на 25 сторінках формату А4), передбачає виклад матеріалу на основі спеціально підібраної літератури та самостійно проведеного дослідження (до 25 балів за роботу).

20-25 балів - виконано всі вимоги до написання і захисту реферату: позначена проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему, яка розглядається логічно сформульована власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішньому оформленню, надані правильні відповіді на додаткові питання;

14-19 балів - Основні вимоги до реферату та його захист виконані, але при цьому допущені недоліки, зокрема, є неточності у викладі матеріалу; відсутня логічна послідовність в судженнях; не витриманий обсяг реферату; є упущення в оформленні; на додаткові питання при захисті дано неповні відповіді;

7-13 балів - Є істотні відступи від вимог до реферування. Зокрема: тема висвітлена лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; під час захисту відсутня висновок;

1-6 бали - тема реферату не розкрита, виявляється істотне незрозуміння проблеми.

0 балів – робота не здана.

Всього за самостійну роботу студент може отримати 70 балів.

14. Академічна доброчесність

При вивченні навчальної дисципліни «Філософія» студент повинен знати, що її викладання ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності *здобувачі освіти* можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

15. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій та презентації з дисципліни на електронних носіях.
2. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи студентів на електронних носіях.
3. Нормативні документи Міністерства освіти і науки України.
4. Засоби контролю й самоконтролю на електронних носіях.
5. Комплекс літератури з дисципліни.

16. Рекомендована література

Базова

1. Бондаревич І. Філософія: діалог мислителів, епох, цивілізацій: навч. посібн. / І.М. Бондаревич. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2012. – 251 с.
2. Іванова К. Філософія: кредитно-модульний курс: підручн. для студентів вищих навч. закладів / К.А. Іванова ... [та ін.]; за заг. ред. К.А. Іванової. – Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2014. – 472 с.
3. Кулик О. Філософія: навч. посібн. для вищих навч. закладів III-IV рівнів акредитації / О.В. Кулик. – Дніпропетровськ: Монолит, 2013. – 690 с.
4. Лапо В. Філософія: навчально-методичний посібник / Віолетта Валеріївна Лапо. – Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2013. – 242 с.
5. Онофрійчук О. Філософія: навчально-методичний посібник / О.А. Онофрійчук. – Херсон: Д.С. Грін, 2014. – 222 с.
6. Основи соціальної філософії: навчальний посібник / В.І. Воловик та ін.; під заг. ред. В.І. Воловика. – Запоріжжя: Просвіта, 2012. – 319 с.
7. Петрук Н. Філософія: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / Н.К. Петрук, А.Б. Борканюк. – Хмельницький: ХНУ, 2012. – 283 с.
8. Петрушенко В. Філософія: вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії: навчальний посібник / Віктор Петрушенко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 594 с.
9. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I-IV рівнів акредитації. – Львів: «Новий світ», 2011. – 504 с.

10. Повар А. Філософія: навчально-методичний посібник / А.М. Повар, Т.В. Сулятицька. – Кам'янець-Подільський: Д.Г. Зволейко, 2015. – 163 с.
11. Рижак Л. Філософія: підручник. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2013. – 650 с.
12. Рьод В. Шлях філософії: XIX-XX століття: посібник / Вольфганг Рьод; переклад з німецької М.Д. Култаєвої, В.І. Кебуладзе, В.М. Терлецького. – Київ: Дух і літера, 2010. – 366 с.
13. Скринник М. Філософія: навчальний посібник / Михайло Скринник, Лілія Фльорко, Микола Фльорко. – Львів: Ліга-Прес, 2015. – 477 с.
14. Сосна В. Філософія: навчальний посібник. / В.П. Сосна. Вид. 2-ге, випр. – Хмельницький: ХНУ, 2009. – 386 с.
15. Тімченко О. Філософія: навчальний посібник для студентів усіх напрямів підготовки / О.П. Тімченко та ін.; за заг. ред. О.П. Тімченка. – Львів: Растр-7, 2015. – 359 с.

Допоміжна

1. Бабич В. Основы современной онтологии: методология, проблемы, перспективы: монографія / В.П. Бабич. – Х. : ИНЖЭК, 2006. – 295 с.
2. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття: вибрані філософські етюди / Андрій Баумейстер. – Київ: Дух і літера, 2012. – 473 с.
3. Бойченко М. Системний підхід у соціальному пізнанні: ціннісні та функціональні аспекти: монографія / Михайло Іванович Бойченко. – Київ: Промінь, 2011. – 319 с.
4. Бучин О. Онтологія: навчальний посібник / О.П. Бучин; Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2009. – 107 с.
5. Кравець М. Проблема пізнання та самопізнання в історії філософії: збірник наукових праць / Мирослав Кравець. – Львів: Ліга-Прес, 2012. – 142 с.
6. Мінаков М. Історія поняття досвіду: монографія / М.А. Мінаков; Національний університет «Києво-Могилянської академії». – Київ: Парапан, 2007. – 378 с.
7. Мондін Б. Онтологія і метафізика / Баттіста Мондін; переклад з італійської Богдана Завідняка. – Жовква: Місіонер, 2010. – 282 с.
8. Сакун А. Евристика сучасності: знання, інновація, творчість: монографія / А.В. Сакун. – Київ : Книга, 2015. – 351 с.
9. Соболев О. Постмодерн і майбутнє філософії / О.М. Соболев; Національна академія наук України, Інститут філософії. – Київ : Наукова думка, 1997. – 185 с.
10. Щукін Є. Основні напрямки сучасної філософії: феноменологія, психоаналіз, екзистенціалізм, герменевтика, структуралізм, постструктуралізм: навчальний посібник / Є.О. Щукін, О.В. Патлайчук, І.С. Чугуєва. – Миколаїв: Видавництво НУК ім. адм. Макарова, 2009. – 115 с.